

Tanulmányának eredményét a szerző a következő két tételbe foglalja:

1. « Szükséges, hogy a vizsgálatok feladatául első sorban a gyermek testi és lelki jelenségeinek és fejlődésüknek tiszta, objektív megállapítását tűzzük ki *s csak másodsorban törekedjünk a gyermektanulmány eredményeit, mint alkalmazásokat más tudományok szolgálatába állítani.*

2. A vizsgálatok eredményeinek összefoglalása, feldolgozása és határozottsága érdekében nem helyes, hogy a vizsgálatok folyton újabb és újabb területeket száguldanak be, de szükséges, hogy a területek alaposabb megdolgozására, az extensiv fejlesztés helyett a tanulmányok mélyítésére gondoljunk.»

A dolgozatot a gyermektanulmányozás *magyar* irodalma rekeszti be. Érdemes feljegyezni, hogy csupán a címek és a szerzők nevei csaknem egy ívnyi terjedelmű helyet igényelnek. Ez mindenestre szép jövő reményével kecsegteti a nálunk oly ifjú gyermektanulmányt s örömmel töltheti el azok lelkét, akik érdeklődnek a gyermek lelki fejlődése iránt.

J. G.

★

Dr. Kuthy József beszédei. Kiadta a székesfehérvári áll. főreáliskola tanári testülete. Ára 4 korona. Klökner P. cs. és kir. udv. könyvkereskedő bizománya, Székesfehérvár, 1906.

Talán sohasem kívántam annyira a meghallgattatást, mint most, amikor dr. Kuthy József beszédeiről akarok szólni. Szeretném, ha ezeket az igénytelen sorokat minél többen olvasnák s belőlük minél többen tudomást szereznének arról, hogy a magyar irodalomnak, különösen a magyar iskolai irodalomnak ünnepe volt akkor, mikor ez a könyv napvilágot látott. Csöndes, szerény ünnep, az igaz, de jelentőségében, tartalmasságában maradandó emléké. Kevesen tudtak róla, kevesen törődtek vele, de az a kis kör, mely ennek az ünnepnek részese volt, rendületlenül bízik abban, hogy előbb-utóbb vele fog ünnepelni az egész magyar közönség. Akkor, ha majd fölismeri annak a kincsnek az értékét, mely ebben a könyvben reá maradt.

Pedig az a férfiú, kinek emlékét e könyv hirdeti, sohasem kereste az ünneplést. Dolgozott egy hosszú emberöltőn át, de nem az elismerés kedvéért, hanem magáért a munkáért. Époly készséggel szállt síkra a tanárságot és tanítóságot országosan érdeklő általános törekvésekért, amily lankadatlan hévvel szolgálta egy-egy szűkebb körnek — előbb Zentának, majd Székesfehérvárnak — iskolaügyét és közművelődési érdekeit. Nem szándékozom életrajzot írni s így csak annyit említek, hogy dr. Kuthy József műegyetemi tanársegédből 1875-ben Zenta város összes iskoláinak igazgatójává lett, majd 1887-ben a székesfehér-

vári áll. főreáliskolának került az élére. Mind a két helyen mély nyomok jelzik munkásságát: a zentai városi gimnázium egészen, a székesfehérvári főreáliskola pedig jórészt az ő alkotása. Harminchárom évi igazgatói működése után a mult évben nyugalomba vonult, de ma is lelkes vezetője a székesfehérvári katolikus néptanítók egyesületének. Nyugalomba vonulásakor a székesfehérvári főreáliskola tanárai elhatározták, hogy beszédeit és tanulmányait összegyűjtik és kiadják. Kétségtől szűz gondolat és még szebbé teszi, hogy a netalán fennmaradó pénzből Kuthy nevét viselő alapítványt akarnak létesíteni.

A könyv megjelent. A napisajtó ugyan, rendes szokásához híven, alig vett róla tudomást (hiszen nemes tartalmú, komoly munkáról van szó, melyben pikantéria nincsen), de már eddig is figyelmet keltett azokban a körökben, amelyeknek a múlt napi érdekű jelenségeken kívül magasabb dolgok iránt is van érzékük. Gyönyörködve olvashatja mindenki, aki barátja a magvasabb, elmét és szívet egyaránt foglalkoztató olvasmánynak. S aki egyszer elolvasta, örömmel fogja újra meg újra elővenni, mindig talál benne valami új szépséget.

Bizonyos, hogy dr. Kuthy József nemcsak alaposan gondolkodó és nagy olvasottságú tudós, hanem a beszédnek finom érzékű művésze is. Az *ezredévi ünnepi beszéd*, a *Vörösmartyról való megemlékezés*, a *március 15-iki beszédek* (nem kevesebb, mint hat darab), a székesfehérvári kath. néptanítók közgyűlésein mondott *megnyitók*, az *ifjúsághoz* intézett alkalmi szónoklatok, a *Kossuth Lajos születésének századik évfordulóján* mondott beszéd egytől-egyig jeles szónoki tehetségnek megnyilatkozásai. Tanulmányai is: *A csillagok világából*, *A természettudományok hivatásáról*, *Természettudomány és költészet* stb. nem csupán vonzó tartalmukkal bilincselik le az olvasót, hanem színes előadásukkal és alaki bevégeztségekkel is gyönyörködtetik.

S a tudósnál és a művésznél nem kisebb Kuthyban a hazafi és a nevelő sem. Beszédeinek gyűjteménye kiválóan alkalmas arra, hogy belőle a nemzeti és általános emberi eszményekért lelkesedni tanuljon az ifjuság. A zsenge lelkek bő táplálékot találhatnak benne hazafias érzésük erősítésére és erkölcsi érzékük megszilárdítására.

Ennek a könyvnek nem volna szabad hiányoznia egy iskola könyvtárából sem. Felhivom reá a tanítással és neveléssel foglalkozóknak figyelmét. Szerezzék be és olvassák. Gazdagon fog gyümölcsözni.

Kelemen Béla.